

Práva a nejlepší zájem dítěte při práci s ohroženými rodinami

„Klíčem je lidský přístup a hledání rovnováhy“ -

tak by se dal nazvat přístup při uplatňování nejlepšího zájmu dítěte ve všech kontextech při práci s ohroženými rodinami ve švýcarském systému. Práva dítěte jsou respektována tím, že dítě je vnímáno jako subjekt práva a kooperativní přístup institucí a organizací poskytujících služby formou přímé práce s rodinou je zaměřen na motivaci rodiny ke spolupráci nastavením cílů vedoucích k efektivnímu řešení situace, tedy k posílení kompetencí rodiny. Důležitou oblastí je i umisťování dětí mimo domov a proces jejich odchodu do samostatného života. Nezbytným prvkem je opět spolupráce všech odborníků v rámci svých oborů a mínění dítěte je zásadní při dalším zkvalitňování péče o děti umisťované mimo domov.

Základním aspektem při komunikaci odborníků s rodinou je vytvoření prostředí založeného na důvěře a bezpečí a společné hledání reálných alternativ řešení situace prostřednictvím např. mediace, terapie orientované na řešení, ale také otevřeného dialogu mezi odborníky a jejich týmové spolupráce s cílem zlepšit situaci dítěte či rodiny. Zmíněné přístupy vylučují možnost vnímat rodinu ze strany odborníka jako problém, který je potřeba za něj a bez něj dle vlastního uvážení vyřešit. Naopak je zde vytvářena podpora rodiny ve smyslu doprovázení na jejich životní cestě na určité období, kdy jsou hledány a rozvíjeny její zdroje tak, aby byla rodina nadále schopna pokračovat samostatně.

Ve švýcarském prostředí je běžnou životní realitou zohledňovat při práci s rodinou různé odlišnosti ve smyslu tradic a historie, etnickou, kulturní, náboženskou, jazykovou apod. nejen mezi odborníky a rodinou, ale také mnohdy mezi členy rodiny, což vyžaduje vzájemný respektující a tolerantní

přístup. Na druhou stranu je možné tuto skutečnost uchopit jako příležitost pro tvořivé hledání dalších zdrojů rodiny při řešení jejich situace.

Další rovinou je mezistátní intervence, kdy jsou formou sociální a právní intervence a mediace řešeny konflikty rodičů v rámci opatrovnictví nebo práva návštěv, rodičovské „únosy“ dětí, zneužívání a opuštění dětí, dále mezinárodní adopce, hledání původu, vyhledávání osob, problematika migrantů, žadatelů o azyl a nezdokumentovaných migrantů nebo separovaných dětí. Základními principy práce jsou opět mezinárodně uznávaná práva dětí a přístup zaměřený na dítě a založený na jeho potřebách.

Závěrem lze říci, že právní systém nemůže postihnout rozmanitost životní reality a je tudíž na každém člověku jako rodiči, člověku zabývajícím se touto problematikou profesně nebo člověku, který je svědkem ohrožení dítěte, aby se snažil v rámci svých možností a v souladu s právním systémem situaci změnit. Je potřeba, aby právní normy byly podpořeny vlastním úsilím jednotlivce, aby mohl systém efektivně fungovat.

Mgr. Eva Janíčková